Lab Attendant Notes byRoshan Sir

🎯 Most Expected 300 One-Liners for MAFSU Lab Attendant

पशुसंवर्धन व पशुरोग

1. भारतातील पहिली पशुवैद्यकीय महाविद्यालयाची स्थापना मुंबई येथे झाली.
2. FMD हा विषाणूजन्य रोग आहे.
3. ब्रुसेलोसिस हा जीवाणूजन्य जूनोटिक रोग आहे.
4. रेबीज रोगाचा प्रसार चाव्याद्वारे होतो.
5. LSD रोगाचा कारक Capripox Virus आहे.
6. रिंडरपेस्ट रोगाचे जागतिक उच्चाटन 2011 मध्ये घोषित झाले.
7. अँथ्रॅक्स रोगाचा कारक Bacillus anthracis आहे.
8. ब्लॅक क्वार्टर रोगाचा कारक Clostridium chauvoei आहे.
9. मास्टायटिस हा कासेचा दाह आहे.
10. HS म्हणजे Haemorrhagic Septicaemia.
11. HS रोगाचा कारक Pasteurella multocida आहे.
12. BQ रोगाला Black Leg असेही म्हणतात.
13. ब्रुसेलोसिससाठी S19 लस वापरली जाते.
14. FMD साठी निष्क्रिय (Inactivated) लस वापरली जाते.
15. PPR ला शेळ्या-मेंढ्यांचा प्लेग म्हणतात.
16. PPR हा विषाणूजन्य रोग आहे.
17. ET रोगाचा कारक Clostridium perfringens आहे.
18. रेबीजमध्ये Negri Bodies आढळतात.
19. BSE रोग प्रायनमुळे होतो.
20. जूनोटिक रोग मानव व प्राणी दोघांनाही होऊ शकतो.

लसीकरण व जंतनिर्मूलन

21. जंतनिर्मूलनासाठी Albendazole वापरले जाते.
22. Fenbendazole हे कृमिनाशक औषध आहे.
23. Deworming म्हणजे अंतर्गत परजीवींचे नियंत्रण.

Roshan Sir 9067057977

24. लसीकरण रोगप्रतिबंधासाठी केले जाते.
25. कोलोस्ट्रम हे नवजात पिल्लाचे पहिले अन्न आहे.
26. कोलोस्ट्रममध्ये Immunoglobulins भरपूर असतात.
27. कोलोस्ट्रम जन्मानंतर शक्य तितक्या लवकर द्यावे.
28. लसीकरणामुळे सक्रिय प्रतिकारशक्ती निर्माण होते.
29. Passive immunity कोलोस्ट्रमद्वारे मिळते.
30. Booster dose प्रतिकारशक्ती वाढवते.

कृत्रिम रेतन व प्रजनन

31. AI म्हणजे Artificial Insemination.
32. कृत्रिम रेतनात Frozen Semen वापरले जाते.
33. Liquid Nitrogen चे तापमान −196°C असते.
34. माज कालावधीला Estrus म्हणतात.
35. गायीचा सरासरी Estrus Cycle 21 दिवसांचा असतो.
36. AM-PM नियम कृत्रिम रेतनात वापरला जातो.
37. माजातील गाय इतर जनावरांवर चढते किंवा उभी राहते.
38. Ovulation साधारणतः माज संपल्यानंतर होते.
39. गर्भधारणेचा कालावधी गायीमध्ये सुमारे 280 दिवस असतो.
40. म्हशीचा गर्भधारणाकाल सुमारे 310 दिवस असतो.

पशू व्यवस्थापन

41. निरोगी गायीचे तापमान 101–102°F असते.
42. रवंथ करणाऱ्या प्राण्यांना Ruminants म्हणतात.
43. गायीचे पोट चार कप्प्यांचे असते.
44. Rumen हा सर्वात मोठा कप्पा आहे.
45. Reticulum ला Honeycomb stomach म्हणतात.
46. Omasum ला Manyplies म्हणतात.
47. Abomasum हे खरे जठर आहे.
48. रवंथ प्रक्रियेला Rumination म्हणतात.
49. पशुखाद्यातील तंतुमय पदार्थांना Roughage म्हणतात.
50. Concentrate खाद्यात ऊर्जा जास्त असते.

दुग्धव्यवसाय

51. भारत जगातील सर्वाधिक दूध उत्पादक देश आहे.
52. दूधातील प्रमुख साखर Lactose आहे.

Roshan Sir 9067057977

53. दूधातील प्रमुख प्रथिन Casein आहे.
54. कोलोस्ट्रमचा रंग पिवळसर असतो.
55. Lactometer दुधाची घनता मोजतो.
56. Gerber पद्धत दुधातील फॅट मोजण्यासाठी वापरली जाते.
57. SNF म्हणजे Solids Not Fat.
58. दूधाचे पाश्चरायझेशन रोगजंतू कमी करते.
59. पाश्चरायझेशनचा शोध यांनी लावला.
60. दूधातील पाण्याची टक्केवारी सुमारे 87% असते.

प्रयोगशाळा व निर्जंतुकीकरण

61. Autoclave वाफेच्या दाबाने निर्जंतुकीकरण करतो.
62. Autoclave मध्ये 121°C तापमान वापरले जाते.
63. Hot Air Oven कोरड्या उष्णतेने निर्जंतुकीकरण करतो.
64. Incubator सूक्ष्मजीव वाढीसाठी वापरतात.
65. Microscope सूक्ष्म वस्तू पाहण्यासाठी वापरतात.
66. Centrifuge द्रवाचे घटक वेगळे करतो.
67. pH Meter आम्लता-क्षारता मोजतो.
68. Hemocytometer पेशी मोजण्यासाठी वापरले जाते.
69. Colorimeter रंगाच्या तीव्रतेचे मापन करतो.
70. Distilled Water मध्ये विरघळलेले क्षार अत्यल्प असतात.
71. Disinfection सर्व सूक्ष्मजीव नष्ट करत नाही.
72. Sterilization सर्व प्रकारचे सूक्ष्मजीव नष्ट करते.
73. Ethyl Alcohol सामान्यतः निर्जंतुकीकरणासाठी वापरले जाते.
74. Formalin हे जंतुनाशक आहे.
75. Laminar Air Flow निर्जंतुक कार्यक्षेत्र उपलब्ध करून देते.

सूक्ष्मजीवशास्त्र

76. Bacteria हे प्रोकॅरियोटिक जीव आहेत.
77. Virus हे अनिवार्य परजीवी आहेत.
78. Fungi मध्ये Chitin आढळते.
79. Gram Staining चा शोध यांनी लावला.
80. E. coli हा जीवाणू आहे.
81. Salmonella अन्नविषबाधा निर्माण करू शकते.
82. Yeast एकपेशीय बुरशी आहे.
83. Agar हे कल्चर मीडियासाठी वापरले जाते.

Roshan Sir 9067057977

84. Nutrient Agar हे सामान्य कल्चर माध्यम आहे.
85. Colony म्हणजे सूक्ष्मजीवांची दृश्यमान वाढ.

सामान्य विज्ञान व महत्त्वाची तथ्ये

86. हिमोग्लोबिन रक्तातील ऑक्सिजन वाहून नेते.
87. RBC चे आयुष्य सुमारे 120 दिवस असते.
88. WBC शरीराचे संरक्षण करतात.
89. Platelets रक्त गोठण्यास मदत करतात.
90. रक्ताचा pH सुमारे 7.4 असतो.
91. हृदयाला चार कप्पे असतात.
92. यकृत हा शरीरातील सर्वात मोठा ग्रंथी अवयव आहे.
93. मूत्रपिंड रक्त शुद्ध करण्याचे कार्य करते.
94. ATP ला पेशीची ऊर्जा चलन (Energy Currency) म्हणतात.
95. DNA मध्ये आनुवंशिक माहिती साठवलेली असते.
96. RNA मध्ये थायमीन नसते.
97. पेशीचा शक्तीगृह Mitochondria आहे.
98. Ribosome हे प्रथिन संश्लेषणाचे केंद्र आहे.
99. Osmosis मध्ये पाण्याची हालचाल होते.
100. Photosynthesis मध्ये ऑक्सिजन मुक्त होतो.

200 Ultra Important One-Liners (Hard Level, TCS Pattern)

भाग 1 : पशुरोग, लसीकरण व पशुवैद्यकीय जागरूकता (1–50)

1. Brucella abortus हा गायीतील ब्रुसेलोसिसचा प्रमुख कारक आहे.
2. Brucella melitensis हा शेळी-मेंढीतील ब्रुसेलोसिसचा प्रमुख कारक आहे.
3. Anthrax ला Wool Sorter's Disease असेही म्हणतात.
4. Anthrax रोगात रक्त न गोठणे हे वैशिष्ट्य असते.
5. Rabies रोगात Hydrophobia हे लक्षण मानवात दिसते.
6. Foot and Mouth Disease हा अत्यंत संसर्गजन्य रोग आहे.
7. FMD मध्ये तोंड, जीभ व खुरांवर फोड येतात.
8. Hemorrhagic Septicemia पावसाळ्यात जास्त आढळतो.
9. Black Quarter मुख्यतः तरुण गुरांमध्ये आढळतो.

Roshan Sir 9067057977

10. Mastitis मुळे दूध उत्पादन घटते.
11. Johne's Disease चा कारक Mycobacterium avium paratuberculosis आहे.
12. Tuberculosis चा कारक Mycobacterium bovis आहे.
13. Ringworm हा बुरशीजन्य रोग आहे.
14. Coccidiosis हा प्रोटोझोआमुळे होणारा रोग आहे.
15. Babesiosis ला Red Water Fever म्हणतात.
16. Theileriosis रोग गोचिडीद्वारे पसरतो.
17. Anaplasmosis हा रक्तपरजीवीजन्य रोग आहे.
18. Surra रोगाचा कारक Trypanosoma evansi आहे.
19. Fasciolosis रोग यकृतावर परिणाम करतो.
20. Liver Fluke हा Fasciola gigantica परजीवीमुळे होतो.
21. Tapeworm हा सपाट कृमी आहे.
22. Roundworm हा गोल कृमी आहे.
23. Deworming चा उद्देश अंतर्गत परजीवी नियंत्रण आहे.
24. Ectoparasites शरीराच्या बाहेर राहतात.
25. Endoparasites शरीराच्या आत राहतात.
26. Zoonosis प्राण्यांकडून मानवाकडे पसरतो.
27. Reverse Zoonosis मानवाकडून प्राण्यांकडे पसरतो.
28. Rabies हा 100% प्रतिबंधनीय रोग आहे.
29. PPR चा कारक Morbillivirus आहे.
30. Goat Pox हा विषाणूजन्य रोग आहे.
31. Sheep Pox हा विषाणूजन्य रोग आहे.
32. Swine Fever हा डुकरांचा विषाणूजन्य रोग आहे.
33. Newcastle Disease हा कुक्कुट पक्ष्यांचा रोग आहे.
34. Ranikhet Disease हे Newcastle Disease चे दुसरे नाव आहे.
35. Infectious Bursal Disease ला Gumboro Disease म्हणतात.
36. Marek’s Disease हा कोंबड्यांमधील विषाणूजन्य रोग आहे.
37. Avian Influenza ला Bird Flu म्हणतात.
38. LSD रोग डास व माश्यांद्वारे प्रसारित होऊ शकतो.
39. Vaccine मध्ये Antigen असतो.
40. Vaccination मुळे Herd Immunity वाढते.
41. Antibody शरीरात प्रतिकारशक्ती निर्माण करते.
42. Colostrum हे नैसर्गिक प्रतिकारशक्तीचे स्रोत आहे.
43. Passive immunity त्वरित संरक्षण देते.
44. Active immunity दीर्घकालीन संरक्षण देते.

Roshan Sir 9067057977

45. Quarantine म्हणजे संशयित प्राणी वेगळा ठेवणे.
46. Isolation म्हणजे आजारी प्राणी वेगळा ठेवणे.
47. Biosecurity रोग नियंत्रणासाठी महत्त्वाची आहे.
48. Disinfection रोगजंतूंची संख्या कमी करते.
49. Sterilization सर्व सूक्ष्मजीव नष्ट करते.
50. Necropsy म्हणजे प्राण्याचे शवविच्छेदन.

भाग 2 : प्रजनन, AI व पशुसंवर्धन (51–100)

51. Puberty म्हणजे लैंगिक परिपक्वता.
52. Estrus म्हणजे माज.
53. Anestrus म्हणजे माज न येणे.
54. Ovulation म्हणजे बीजोत्सर्जन.
55. Fertilization फलोपियन नलिकेत होते.
56. Gestation म्हणजे गर्भावस्था कालावधी.
57. Parturition म्हणजे प्रसूती.
58. Lactation म्हणजे दुग्धस्राव कालावधी.
59. Dry Period हा दूध न देण्याचा कालावधी आहे.
60. Colostrum जन्मानंतर 24 तासांत देणे आवश्यक असते.
61. Cow gestation period सुमारे 280 दिवस असतो.
62. Buffalo gestation period सुमारे 310 दिवस असतो.
63. Goat gestation period सुमारे 150 दिवस असतो.
64. Sheep gestation period सुमारे 147 दिवस असतो.
65. Pig gestation period सुमारे 114 दिवस असतो.
66. Estrous cycle गायीमध्ये 21 दिवसांचा असतो.
67. Estrous cycle म्हशीमध्ये साधारण 21 दिवसांचा असतो.
68. Heat detection AI साठी अत्यावश्यक आहे.
69. AM-PM नियम AI मध्ये वापरला जातो.
70. Frozen semen Liquid Nitrogen मध्ये साठवले जाते.
71. Liquid Nitrogen चे तापमान -196°C असते.
72. Semen straw मध्ये वीर्य साठवले जाते.
73. Castration मुळे प्रजनन क्षमता नष्ट होते.
74. Bull हे नर गायवंशीय प्राणी आहे.
75. Heifer म्हणजे अजून व्यायलेली नसलेली गाय.

Roshan Sir 9067057977

76. Calf म्हणजे वासरू.
77. Weaning म्हणजे पिल्लाला दूधापासून वेगळे करणे.
78. Rumen विकासासाठी कोरडा चारा आवश्यक असतो.
79. Balanced ration मध्ये सर्व पोषकतत्त्वे असतात.
80. Roughage मध्ये तंतू जास्त असतात.
81. Concentrate मध्ये ऊर्जा जास्त असते.
82. Silage हिरव्या चाऱ्यापासून बनवतात.
83. Hay वाळवलेल्या चाऱ्यापासून बनते.
84. Leguminous fodder मध्ये प्रथिने जास्त असतात.
85. Berseem हा प्रथिनयुक्त चारा आहे.
86. Lucerne ला चाऱ्याची राणी म्हणतात.
87. Mineral mixture पशुखाद्यात मिसळतात.
88. Common salt भूक वाढवते.
89. Clean milk production मध्ये स्वच्छता महत्त्वाची असते.
90. Mastitis Test मध्ये CMT वापरतात.
91. Lactometer दुधाची घनता मोजतो.
92. SNF म्हणजे Solids Not Fat.
93. Casein हे दुधातील प्रमुख प्रथिन आहे.
94. Lactose ही दुधातील प्रमुख साखर आहे.
95. Ghee मध्ये पाणी अत्यल्प असते.
96. Pasteurization रोगकारक जंतू कमी करते.
97. Homogenization चरबीचे कण एकसारखे करते.
98. Dairy cooperative दूध संकलन करते.
99. Artificial Insemination जनुकीय सुधारणा करते.
100. Record keeping पशुसंवर्धनात महत्त्वाचे आहे.

भाग 3 : प्रयोगशाळा, सूक्ष्मजीवशास्त्र व विज्ञान (101–150)

101. Microscope चे विभेदन सामर्थ्य Resolution म्हणतात.
102. Eyepiece ला Ocular Lens म्हणतात.
103. Objective Lens नमुना मोठा करून दाखवतो.
104. Oil Immersion Objective साधारण 100X असतो.
105. Compound Microscope मध्ये दोन लेन्स प्रणाली असते.
106. Centrifuge केंद्रापसारी बलावर कार्य करतो.

Roshan sir 9067057977

107. RPM म्हणजे Revolutions Per Minute.
108. Autoclave ओलसर उष्णता वापरतो.
109. Hot Air Oven कोरडी उष्णता वापरतो.
110. Incubator सूक्ष्मजीव वाढीसाठी वापरतात.
111. Laminar Air Flow HEPA Filter वापरतो.
112. HEPA Filter सूक्ष्म कण अडवतो.
113. pH Meter आम्लता मोजतो.
114. pH 7 तटस्थ असतो.
115. pH 7 पेक्षा कमी म्हणजे आम्लीय द्रावण.
116. pH 7 पेक्षा जास्त म्हणजे क्षारीय द्रावण.
117. Distilled Water चा pH साधारण 7 असतो.
118. Colorimeter प्रकाश शोषण मोजतो.
119. Spectrophotometer रंगहीन द्रावणही मोजू शकतो.
120. Hemocytometer पेशी मोजण्यासाठी वापरतात.
121. RBC म्हणजे Red Blood Cells.
122. WBC म्हणजे White Blood Cells.
123. Platelets रक्त गोठवतात.
124. Hemoglobin ऑक्सिजन वाहून नेतो.
125. Serum मध्ये Clotting Factors नसतात.
126. Plasma मध्ये Clotting Factors असतात.
127. Anticoagulant रक्त गोठणे रोखतो.
128. EDTA सामान्य Anticoagulant आहे.
129. Gram Positive जीवाणू जांभळे दिसतात.
130. Gram Negative जीवाणू गुलाबी दिसतात.
131. Agar हे Culture Medium चे घटक आहे.
132. Nutrient Agar सामान्य जीवाणूंसाठी वापरतात.
133. Colony म्हणजे सूक्ष्मजीवांची दृश्यमान वाढ.
134. Inoculation म्हणजे सूक्ष्मजीव स्थानांतर.
135. Incubation म्हणजे वाढीसाठी ठेवणे.
136. Sterile म्हणजे निर्जंतुक.
137. Contamination म्हणजे दूषितीकरण.
138. Virus पेशीबाहेर वाढू शकत नाही.
139. Bacteria द्विभाजनाने वाढतात.
140. Fungi Spores तयार करतात.
141. Yeast एकपेशीय बुरशी आहे.
142. Protozoa एकपेशीय युकॅरियोट आहेत.

Roshan Sir 9067057977

143. E. coli आतड्यात आढळतो.
144. Salmonella अन्नविषबाधा निर्माण करतो.
145. Staphylococcus Mastitis शी संबंधित आहे.
146. Streptococcus हा जीवाणू आहे.
147. Culture Media सूक्ष्मजीव वाढीस मदत करतात.
148. Biosafety प्रयोगशाळेतील सुरक्षितता सुनिश्चित करते.
149. PPE म्हणजे Personal Protective Equipment.
150. Gloves हे PPE चे उदाहरण आहे.

भाग 4 : सामान्य विज्ञान, जैवशास्त्र व महत्त्वाचे तथ्य (151–200)

151. Cell ही शरीराची मूलभूत रचनात्मक एकक आहे.
152. Nucleus पेशीचे नियंत्रण केंद्र आहे.
153. Mitochondria ला Powerhouse म्हणतात.
154. Ribosome प्रथिन निर्मिती करतो.
155. Golgi Body स्रावात मदत करते.
156. Lysosome ला Suicide Bag म्हणतात.
157. DNA आनुवंशिक माहिती साठवतो.
158. RNA प्रथिन निर्मितीत सहभागी असतो.
159. Adenine हे नायट्रोजनयुक्त क्षार आहे.
160. Guanine हे नायट्रोजनयुक्त क्षार आहे.
161. Cytosine DNA व RNA दोन्हीत असतो.
162. Thymine फक्त DNA मध्ये असतो.
163. Uracil फक्त RNA मध्ये असतो.
164. Chromosome मध्ये जीन्स असतात.
165. Gene हे आनुवंशिकतेचे एकक आहे.
166. Blood Group चा शोध यांनी लावला.
167. ABO Blood Group System सर्वाधिक प्रचलित आहे.
168. Human Heart ला चार कप्पे असतात.
169. Right Atrium मध्ये अशुद्ध रक्त येते.
170. Left Ventricle शरीरात रक्त पंप करतो.
171. Liver हा सर्वात मोठा ग्रंथी अवयव आहे.
172. Kidney रक्त गाळते.
173. Nephron हे मूत्रपिंडाचे कार्यात्मक एकक आहे.

Roshan Sir 9067057977

174. Lungs वायूविनिमय करतात.
175. Alveoli मध्ये वायूविनिमय होतो.
176. Hemoglobin मध्ये Iron असते.
177. RBC चे आयुष्य 120 दिवस असते.
178. WBC रोगप्रतिकारात मदत करतात.
179. Platelets रक्त गोठवतात.
180. Vitamin A दृष्टीसाठी आवश्यक आहे.
181. Vitamin D हाडांसाठी आवश्यक आहे.
182. Vitamin K रक्त गोठवण्यासाठी आवश्यक आहे.
183. Vitamin C च्या कमतरतेने Scurvy होतो.
184. Iodine च्या कमतरतेने Goitre होतो.
185. Calcium हाडांसाठी आवश्यक आहे.
186. Phosphorus हाडांमध्ये आढळतो.
187. ATP पेशीची ऊर्जा चलन आहे.
188. Osmosis मध्ये पाण्याची हालचाल होते.
189. Diffusion उच्च सांद्रतेकडून कमी सांद्रतेकडे होते.
190. Photosynthesis मध्ये ग्लुकोज तयार होतो.
191. Chlorophyll हिरवा रंगद्रव्य आहे.
192. Respiration ऊर्जा निर्माण करते.
193. Enzyme जैवउत्प्रेरक असतात.
194. Pepsin प्रथिने पचवतो.
195. Amylase स्टार्च पचवतो.
196. Lipase चरबी पचवतो.
197. Insulin रक्तातील साखर नियंत्रित करतो.
198. Pancreas इन्सुलिन तयार करतो.
199. Pituitary ला Master Gland म्हणतात.
200. Hypothalamus अंतःस्रावी प्रणाली नियंत्रित करतो.

Roshan Sir 9067057977